

*Jaký prospěch bude mít člověk,
získá-li celý svět, ale svůj život ztratí?
(Matouš 16,26)*

Nové Bratrské Listy

Z obsahu:

čemu věříme - co bude po smrti
1419 - rok poutí na hory a defenestrace
ochranovská modlitebna do nového
nový kazatel v Potštejně
církve a změna klimatu

obsah

kázání

Něco docela nového (*J. Halama*) 59

biblické a teologické studie

Co bude po smrti? (*J. Gruber*) 62

dějiny

Husitské poutě na hory 66

První pražská defenestrace 68

(*red*)

unitas fratrum

Čtvrtky v černém - Tanzanie 70

Univerzita Teofilo Kisanji (*red*) 71

Rekonstrukce ochranovské modlitebny (*J. Halama*) 71

náš seniorát

Potštejn má nového kazatele 75

(*D. Vacovský - J. Nejsmanová*)

Partnerský den v Ochránově 78

(*jhjr*)

z církvi

Společné prohlášení
luterských církvi (*geke*) 80

Anglikáni a změna klimatu (*red*) 81

30 let Diakonie 83

nové knihy 83

týden v ráji? (*Indie*) 84

Nové Bratrské Listy

21. ročník (2019)

Vydává OCHRANOVSKÝ SBOR

při ČCE v Praze

Čajkovského 8, 130 00 Praha 3

mail redakce: halama@etf.cuni.cz

Registrováno pod zn. MK ČR E 12555

editorial

Milé čtenářky, milí čtenáři,
je za námi teplé a suché léto, s velkými problémy pro lesy, ale nejen pro ně. Životní prostředí trpí stále většími extrémy, především však rostoucím suchem. Kdo dnes bude tvrdit, že se klima nemění, případně, že za to lidé nemohou, podobá se Noemovým sousedům, kteří se vysmívali jeho stavbě lodi.

Boží stvoření na této Zemi je v ohrožení. Nezměníme-li rychle svůj způsob života, naši vnuci budou prožívat tragické důsledky doby „pokroku“. Toto poznání se prosazuje i do způsobu práce církvi, dnes uvádíme příklad z Anglie.

Pro dějiny křesťanství u nás je důležitý začátek husitské revoluce, k němuž se váží oba historické příspěvky.

Doplněno zprávami ze seniorátu, především radostným oznámením, že Potštejn má nového kazatele, a zprávami z Unitas fratrum (Ochránov se začal chystat na velké jubileum svého založení), leží před vámi třetí letošní číslo NBL.

A protože v církvi jde na prvním místě o zvěst evangelia, uvádíme je kázáním se zaslíbením Boží pomoci a oznámením důvodů k naději. Spása je z pouhé milosti. Pro záchranu stvoření však budeme muset něco dělat.

Bratrsky Váš

Jindřich Halama

**Děkujeme za podporu pro náš časopis.
Číslo účtu 2900700247/2010**

kázání

Něco docela nového

Nevzpomínejte na věci dřívější, o minulosti nepřemítejte. Hle, činím něco docela nového a už to raší. Nevíte o tom? Já povedu pouštní cestu, pustou krajinou řeky.

(Iz 43,18-19)

K naší lidské povaze patří neoddělitelně vzpomínání. Paměť je pro nás nesmírně důležitá a to, že si vzpomínáme na lidi, události a věci po letech i desetiletích, nás spojuje s druhými, kteří si také vzpomínají a naše vzpomínky se setkávají. Ztratit paměť, nevpomenout si, je nepříjemné, a když je to naprostá ztráta paměti, člověk neví, kdo je. Proto také bratři zpívali „paměť dobrou, víru živou, dej při smrti míti...“ Takže jak to, nevzpomínejte, co na tom Izajášovi vadí?

Vadí mu nikoli vzpomínání, ale upnutí se do minulosti, na to, jaké to bývalo, co už je pryč a kdyby se to tak dalo vrátit... To je myšlení lidí, kteří jsou přesvědčeni, že lépe už bylo, kteří si stýskají, jak jde všechno z kopce, jak všechno dnešní a nové nestojí za nic a není se na co těšit, lepší už to nebude. A proti tomu přichází Izajáš vyřídit Boží zprávu: Hle, činím něco docela nového.

Něco nového. Svým způsobem je celý život pořád něco nového. Změna je život, říká se. Nehledě na to, že náš život je udržován tím, že se tvoří stále něco nového v nás, obnovuje se náš organismus. Ale tady jde o to, co je kolem nás, co se děje s námi a mezi námi. Je pravda, že nejvíc touží po něčem novém děti, a jak stárneme, postupně ta touha slábne. U mužů rychleji. Takže máme rádi věci na svých místech, nechceme se rozloučit se starými předměty, které nás provázely kus života, a často spíš zastáváme pozici – žádné novoty, když to není nutné. A nutné to je pouze, když něco potřebného selže – rozbije se pračka nebo lednička, nebo televize, utrhne se podrážka, proděraví oblíbený svetr nebo kalhoty. Tak tedy pořídit něco nového – ale o tom prorok nemluví, protože to není nic docela nového, to je jen kus našeho starého prostředí vyměněný za jiný.

Něco docela nového, to je například zvěst vánoc: Nesem vám noviny, zpíváme. Noviny – něco nového. Ale myslíme přitom na příběh, který dávno známe, asi jako když se postě díváme na hezkou starou pohádku. Potěší to, ale nepřekvapí.

A proč by to mělo překvapovat? řekneme si. Vždyť Händelův Mesiáš nebo Bachovo Vánoční oratorium jsou krásné i po dvou stoletích a nikoho nenapadne je měnit. Jsou prostě věci, které mají svou cenu a bylo by nerozumné je opouštět. To je určité pravda. A já jsem připadl na Mesiáše a Vánoční oratorium právě proto, že je znovu a znovu v době vánoc poslouchám a těším se jimi. A našel bych ještě řadu jiných příkladů.

To, oč tu jde, je otázka, jestli nás tyhle hezké a milé stereotypy, věci tradiční a vžitě, nepohlcují. Jestli pro nás například právě vánoční zvěst není někde v hloubi duše známou, poznanou a pochopenou věcí, a všechno co snad ještě může přijít, je jenom připomínáním a opakováním toho, co už známe, co jsme možná trochu pozapomněli, ale není to docela nové. Těšíme se na to právě proto, že se opakují známé a milé věci. Tu opravdovou, docela novou a překvapivou radost z vánoc mívají jen menší děti, které udržujeme v napětí a snažíme se je překvapit něčím docela novým pod stromečkem.

Rozzářené oči, udivené výkřiky, smích – projev překvapení, spontánní radosti. To dělá z oslav s dárky, nejen vánočními, něco zvláštního – něco, co u dospělých čekat nelze, protože už jsou zkušení a dovedou dost dobře odhadnout, co je asi čeká – a navíc si vydělávají a kupují věci, které se jim líbí, sami.

Ale zpátky k tomu novému – ta bezprostřední, bouřlivá radost malých dětí, je obrazem člověka, který pozná něco docela nového a krásného. Je obrazem, jak bych se měl vlastně i já, dospělý, ba stárnoucí člověk, radovat z Božích novin. Jenže já jednak dávno umím vánoční příběh nazpaměť, jednak vím, jak je všechno ohrožené, že na každou radost z narození přijde nějaký Herodes, a když uniknete Herodesovi, tak vás později zradí někdo z přátel, a i když vás třeba neukřížují, tak se musíte včas schovat a utíkat. Když vykopete studnu, on ji někdo poničí, když postavíte chrám, tak ho někdo zboří... Takže každá radost je předem zmírněna naší oprávněnou skepsí – a přistihneme se, že si klademe otázku, jestli má smysl se vůbec o něco nového snažit.

Tak. A teď tu máme ta Izajášova slova ze 43. kapitoly. Komu jsou určena? Izraelcům v Babyloně. Těm, kdo možná pamatují slavné chvíle, kdy byl Hospodinův chrám v Jeruzalémě plný lidí, kdy se slavilo tak, jak už to dneska lidi ani neumějí. Kdy jsme měli svého krále – a i když měl své mouchy, byl náš, byli jsme doma a tam se to jinak zpívaly písně Hospodinovy (želm 137). To byly zlaté časy lidu Hospodinova. Možná si prozpěvovali stejně jako čeští evangelíci v 19. století: vrať jemu (tedy našemu národu) opět ty blahé časy, kdy nad ním zářil obličej tvůj.

A prorok – provokatér, přichází a prohlašuje: nepřemítejte o minulosti, nevzpomínejte na to, co bylo. Protože Bůh je činný pořád, a zrovna teď činí něco nového. Ale pokud jsme obráceni dozadu, do vzpomínek na minulost (zpravidla idealizovaných), nepoznáme to, nevidíme. „Když naše otce vyvedl Hospodin z Egypta, to bylo něco! Přes moře suchou nohou přešli! Zemi dobyli, Jeruzalém za Davida obsadili a vybudovali – a Šalomounův chrám!“ – Nechte toho, říká prorok. I kdybyste to všechno dostali zpátky a udělali naučnou stezku od Egypta až do opraveného Jeruzalémského chrámu, bude z toho palestinská památková rezervace, ale nebude to země Hospodinova. Ta závisí na tom, abyste reagovali na to, co dělá Hospodin dneska.

To je také smysl slov, která říká Ježíš někomu ze zájemců o následování, jak čteme v Lukášově evangeliu (Lk 9,62). Kdo začne něco konat, třeba orat, má si hledět toho, co je před ním a neohlížet se pořád dozadu, jinak to špatně dopadne.

Je dobře si pamatovat, co bylo a mít v úctě tradici otců. Je to kus naší vlastní historie a leccos se z ní můžeme naučit. Ale úcta k tradici není víra a víru nejde založit na historii. Víra je vztah, který vyrůstá z Božího oslovení, z přítomné zkušenosti, z poznávání a očekávání. Je to vztah, který vzniká poznáním Boží lásky teď, dnes a vztahuje se k naději jejího naplnění, tedy do budoucnosti.

Hle, činím něco docela nového – to si připomínáme v jubilejních letech, jako bylo 600 let od smrti Jana Husa a předloni 500 let reformace. Připomínali jsme si mnoho těch starých a minulých věcí, které však v tu chvíli byly něčím docela novým. A společně slavení je pro nás velkým potěšením a povzbuzením. Ani ne tak tím, na co vzpomínáme, jako společenstvím s těmi, kteří dnes žijí stejnou vírou, láskou a nadějí. Ano, nadějí, protože Hospodin činí pořád něco nového. Prorokova otázka je: Nevíte o tom? To jste si nevšimli? Kam koukáte, že nic nevidíte?

Že mezi námi a zaslíbenou zemí je poušť, že není cesta zpátky? Možná ne zpátky, ale dál cesta bude – já povedu pouštní cestu, říká Hospodin. Jen si musíte dát práci a podívat se po ní, dávat pozor, kudy vede. A nebát se. Ono přes poušť se nechodí snadno, ani když je tam cesta. Vzpomeňme, jak Izraelci hudrali na Mojžíše, že je chce umorit žízni. Ale to se nemusí stát – pustou krajinou povede Bůh řeky. Cesta bude a bude možné po ní jít a dokonce bude co pít, bude voda. To je dnes velmi aktuální zaslíbení.

Jen se dívejte dopředu a dávejte pozor, co se děje teď, vyzývá prorok. Jak to bylo kdysi, to můžete dětem vyprávět večer před spaním, ale přes den dávejte pozor na cestu. To platilo pro Izraelce v Babyloně někdy kolem roku 500 př. Kr., stejně jako to platí pro nás na konci druhého desetiletí 21. století.

Něco nového si určitě můžeme opatřit i sami, jako církve a jako sbory – novou střechu, nové varhany a podobně. Ale pozor, to, co si pořídíme tímto způsobem, bude jen obnovené nebo rozmnožené staré. Není to samo o sobě špatné, ale nepatří to k tomu docela novému, o kterém mluví prorok.

Záleží na tom, jestli půjdeme cestou, kterou vede náš Bůh. Jestli ano, potkáme na ní to docela nové – možná nové lidi, nové vztahy, novou službu, nové úkoly, určitě novou radost z Boží přítomnosti. To nové není omezeno ani na vánoce, ani na neděle, ani na modlitebny a kostely – to všechno, svátky i kostely, tu je jenom proto, aby nám to připomínalo totéž co prorok: Bůh činí stále něco nového – i pro nás. Pokud jsme schopni to rozeznat a přijmout, můžeme se z toho radovat. Amen.

J. Halama

biblické a teologické studie

Již před deseti lety vyšla v Kalichu útlá knížka, která se pokouší současným jazykem vyložit základní body křesťanské víry z evangelické perspektivy. Otiskujeme z ní předmluvu Miloše Rejchrt a kapitolku o životě a smrti. (Jiří Gruber. Pojď a přesvědč se. Kalich, Praha 2009)

Předmluva

Je příznačným rysem křesťanské víry, že se s niterným poznáním Ježíše jako Krista nikdy nespokojí. Víra chce zevnitř ven, ze srdce na jazyk, z myšlenek do slov, z chrámu do světa. Kdo věří, ten také dává svou víru najevo, vyznává ji. Však už v první církvi vyzval apoštol křesťany, aby byli připraveni dát odpověď každému, kdo by je vyslychal o naději, kterou mají (1Pt 3,14). Tato připravenost je úkolem církve v dobách, kdy se pro víru může křesťan octnout na výslechu u orgánů politické moci, i v dobách, kdy je křesťanské víře a spolu s ní i jiným věrám dopřáváno sluchu svoobodně a kdy se lidé ptají po naději pro svůj život na volném tržišti idejí a hodnot.

Komunistický režim bedlivě dohlížel, aby takzvaná náboženská literatura vycházela jen v nepatrném množství a pouze pro vnitřní potřebu církevního ghetta. S příchodem svobody po roce 1989 se objevilo nepřeborné množství knih a tiskovin, které pojednávají o křesťanské víře a chtějí ji dosvědčit jiným. Dílo, které by vystihovalo věroučné přemýšlení českých evangelíků, mezi nimi není.

V roce 2001 proto vyzval 30. synod ČCE k sepsání textů, které by vyjadřovaly věroučnou identitu evangelické církve. V roce 2004 byla teologickým poradním odborem při synodní radě ČCE přijata jako východisko práce předložená farářem Jiřím Gruberem. V témže roce synod jmenoval komisi, která na několika zasedáních důkladně prošla celý text a doporučila autorovi řadu úprav a změn. V květnu roku 2006 se usnesl 31. synod na vydání díla v knižní podobě.

Již samy okolnosti vzniku tohoto díla, které je silně autorské, a přitom nezanedbatelně kolektivní, vypovídají o mnohosti přístupů, tradic a způsobů uchopení víry v ČCE. V této církvi je velký prostor pro jednoho každého člověka, jeho způsob prožívání víry a přemýšlení o ní. Jedinec v církvi je nenahraditelný, podobný proroku, který vždycky mluví v první osobě jednotného čísla. Zároveň se ale církev neustále vrací k Bibli, ke starokřesťanským vyznáním, reformačním konfesím, k dědictví našich otců a matek i k výsledkům novodobých ekumenických rozhovorů. Společenství, dokonce společenství s těmi, kdo tu byli před námi, je také nenahraditelné. Bez něj by i zdařilé jedincovo vyznání bylo třeba virtuózním, avšak sólovým výkonem, nikoli příspěvkem k společné souhře tělesa, jemuž říkáme církev.

Dílo Jiřího Grubera není výkonem sólisty. Je dílem, v němž zaznívá, čemu a jak věří ti, kdo se hlásí k Českobratrské církvi evangelické. Ať slouží lidem – zvláště těm, kdo hledají, kde a kdy by mohli slyšet o naději pro svůj život sobě ku prospěchu a Bohu Otci, Synu i Duchu svatému k slávě.

Miloš Rejchrt

18 / Co bude po smrti?

Byly doby a kultury, pro které byla otázka posmrtného života tématem číslo jedna. Pozemský život byl chápán jako pouhá příprava na život věčný a všechno tomu bylo podřízeno. Klasickým příkladem takové kultury je starověký Egypt. Je pozoruhodné, že biblická víra se o posmrtný život příliš nezajímá. Ve Starém zákoně je veškerá pozornost zaměřena na pozemský život. Bůh svou pomoc neodkládá do věčnosti. Jedná a vysvobozuje člověka v reálném čase. Ve starém zákoně se spravedlnost řeší v rámci tohoto světa. To, co Bůh člověku slíbí, začne se naplňovat již v jeho životě a bude pokračovat v životě jeho potomků. Pořád však zůstáváme v horizontu nám známého světa a času.

Málokde je oslavena krása pozemského života, manželské lásky, radosti z práce, dětí a dobrého jídla jako právě v Bibli. Moudrost a pravda se nehledají ani v podsvětí, ani ve hvězdách. Tento svět je chápán jako dobrý a krásný a žádný lepší svět není. Bůh před námi nic dobrého neskrývá. To nejlepší nám dává v průběhu těchto dní a na této zemi. Viditelným projevem Boží dobroty je život v zaslíbené zemi a Boží zákon, který umožňuje žít v pokoji a důvěře s Bohem i lidmi.

Smrt je ve Starém zákoně považována za bolestnou a smutnou součást života. Smrtí končí naše plány a možnosti. Jen živí mohou chválit Boha. Mrtví mlčí a není dovoleno s nimi komunikovat. Nejsou však zapomenuti. Bůh si je připomíná, když jedná s jejich syny a dcerami. O posmrtném životě jako takovém se nespekuluje. Mrtví jsou skryti v Božím srdci. Bůh si je pamatuje a zůstává jim věrný tím, co koná pro jejich děti a potomky. To, co se stalo mezi nimi a Bohem, tak stále platí a trvá. Věčnost je pouze v Bohu, Všechno ostatní pomíjí a odchází.

Možnost vzkříšení je v rámci Starého zákona pouze naznačena. Mojžíš nemá hrob, Henoch a Elijáš odcházejí po smrti přímo k Bohu. Myšlenka všeobecného vzkříšení z mrtvých se však v Izraeli objevuje teprve později a nesdílějí ji všichni Židé. Vycházela z přesvědčení, že na konci časů Bůh ještě jednou povolá každého člověka a vynese nad ním spravedlivý soud.

První křesťané se k této naději přiznali, když poznali, že Ježíš, který zemřel, se s nimi dál setkává jako živý. Působil skrze jejich svědectví stejně mocně, jako když s nimi chodil po Galileji. Křesťané nespekulovali, co bude po smrti, ale uvěřili, že smrt byla přemožena. Uvěřili, že všichni, kteří se k Ježíši svým životem přiznají, budou jednou vzkříšeni k novému životu podobně jako Ježíš. Nejprve se domnívali,

že čas této všeobecné proměny přijde velice brzy – ještě během jejich života. Později poznali, že Bůh má větší plány než pouze jejich spásu. Uvěřili, že Bůh chce slovy evangelia zachránit co nejvíce lidí.

Když apoštol Pavel ve vězení přemýšlel o své smrti, toužil na jedné straně být už navždy s Bohem, ale na druhé straně viděl potřebu být tu pro druhé. Nakonec se přiklonil k druhé možnosti. Viděl před sebou další úkol a práci. Křesťan proto nemá důvod předčasně utíkat z tohoto světa. Dokud může žít, je jeho místo na této zemi a mezi lidmi.

V Novém zákoně existují dvě představy o věčném životě. Podle apoštola Pavla je vzkříšení věcí budoucnosti. Teprve až Bůh ukončí běh tohoto světa, mrtví vstanou a ti, které poslední den zastihne uprostřed života, se k nim připojí. Podle představy autora knihy Zjevení lidé, kteří byli Bohu věrní, jsou vzkříšeni bezprostředně po své smrti a již nyní žijí v Boží blízkosti. Obě představy však nemusí být v rozporu. To, co se podle lidského pohledu děje v čase a naplňuje postupně, u Boha se již stalo a platí navěky.

Lidsky viděno: když zemřeme, náš dosavadní život končí a nic z nás nezůstává. Náš život je nedělitelný, umírá naše tělo i duše. Jediný, kdo zůstává, je živý Bůh. Náš život je skryt v něm samotném – v tom je jediná naše naděje. Jak budeme vypadat a žít, až nás Bůh jednou vzkřísí a přivede do svého království, ponechává víra jako tajemství. Nechce si to představovat ani popisovat. Víme jen to, že nás nečeká věčná samota, ale živé společenství. S Bohem i lidmi. S těmi, které jsme měli rádi, i s těmi, kteří nám ublížili. Boží odpuštění však usmíří všechny křivdy, které nás nyní rozdělují.

Pozoruhodná myšlenka se objevuje v některých Ježíšových podobenstvích. Podle nich je Boží budoucnost již nyní v zárodku (v semínku) přítomna v tomto světě. Všude tam, kde spolu žijeme v radosti z evangelia a sdílíme se o jeho dary, Boží království je již nyní mezi námi. Smrt už byla přemožena a Kristus sedí na pravici Boží. Ale současně se ještě děje mnoho věcí, které Boží vůli odporují. Lidé dál trpí a umírají. Zlo se šíří a ničí mnoho dobrého. Křesťané přesto věří, že Boží království již začalo, působí mezi námi. Jeho definitivní příchod je nezadržitelný. Nevíme, kdy konečný zlom nastane, a nemůžeme ho ani nijak urychlit. Ale již dnes můžeme z této budoucnosti žít.

Mezi řadou lidí je dnes rozšířena představa takzvané reinkarnace. Podle ní člověk žije více životů po sobě. Tím by se dalo snadno vysvětlit, proč někteří lidé trpí, ačkoli si to ničím nezasloužili. Má to být odplata za jejich hříchy z minulých životů. Následkům svých činů bychom tak neunikli ani po smrti. Tato myšlenka je křesťanům cizí. V biblickém pohledu je každý člověk jedinečným Božím dílem a náš život se neopakuje. Bůh miluje každého konkrétního člověka. Lidský život není nekonečný koloběh, ale v čase ohraničená příležitost, která se již nikdy nebude opakovat. To vede křesťany k aktivnímu a odpovědnému životu, místo aby spoléhali na to, že

budou mít po smrti čas své chyby napravit. Současně nám víra v Krista dává jistotu, že za své hříchy nebudeme donekonečna trpět, ale že nám jsou skutečně a trvale odpuštěny.

Biblická víra nezná žádné další životy. Pokud člověk svou příležitost nevyužije, druhou už nemá. Právě proto je tento čas tak vzácný a jedinečný. Již dnes se s konečnou platností rozhoduje o tom, zda náš život bude pokračovat, nebo navždy skončí. O naší budoucnosti však nerozhoduje žádný přírodní zákon ani osudové určení či nějaká instituce nebo něčí přímluvy, ale výhradně a jedině milosrdný Bůh, který se s námi potkal v Ježíši Kristu.

Nechceme vás, bratří, nechat v nevědomosti o údělu těch, kdo zesnuli, abyste se nermoutili jako ti, kteří nemají naději. Věříme-li, že Ježíš zemřel a vstal z mrtvých, pak také víme, že Bůh ty, kdo zemřeli ve víře v Ježíše, přivede spolu s ním k životu. Toto vám říkáme podle slova Páně: My žijí, kteří se dočkáme příchodu Páně, zesnulé nepředejdeme. Zazní povel, hlas archanděla a zvuk Boží polnice, sám Pán sestoupí z nebe, a ti, kdo zemřeli v Kristu, vstanou nejdříve; potom my žijí, kteří se toho dočkáme, budeme spolu s nimi uchvázeni v oblacích vzhůru vstříc Pánu. A pak už navždy budeme s Pánem. Těmito slovy se vzájemně potěšujte.

(1Te 4,13-18)

*Brána bratrského hřbitova v Jižní Africe s nápisem
„On je vzkříšení a život“*

Husitské poutě na hory 1419

Rok 1419 se stal počátkem dění, kterému se říká husitská revoluce. Její počátek se klade do násilného převratu na pražské novoměstské radnici (o tom níže), ale toho roku byla situace v Čechách rozjitřená a napjatá již od jara. Husité, kteří po Husově smrti zůstávali věrní přijímání podobojí, získávali přívržence mezi majiteli panství, dokonce ani král Václav IV se proti nim nijak nestavěl. Králi, který byl v konfliktu s církví, podporující jeho bratra Zikmunda, bylo vhod, že husité uznávali jeho vládu a byli mu loajálními poddanými.

V únoru 1419 však papežský nuncius z Hodonína vydal interdikt, tedy klatbu nad Prahou a zároveň obvinil královnu Žofii z ochrany kacířů. Aby se král vyhnul přímému střetu s církví (v Uhersku byl připraven s velkou chutí Zikmund vyrazit na případnou křížovou výpravu do Čech), ujednal s nunciem kompromis, který znamenal vrátit většinu husity užívaných kostelů v Praze římským kněžím. Husitům zůstaly jen kostel sv. Michala na Starém Městě (schován v průchodu, kousek od Staroměstského náměstí, mezi ulicemi Melantrichovou a Michalskou), dnes již nesloužící jako církevní objekt, klášterní kostel sv. Ambrože, který stával v místech dnešního paláce U Hybernů na Náměstí Republiky, a kostel Panny Marie Sněžné, dnes součást františkánského kláštera u Jungmannova náměstí. Římskými kněžím znovu obsazené kostely byly znovu vysvěcovány a lidé nuceni k přijímání pod jednou.

Protože měli husité naprostý nedostatek kostelů, povolil jim král bohoslužby i v jiných prostorách, v soukromých domech. Nepřátelské tažení ze strany „antikrista“ však mezi lidmi vyvolávalo stále větší napětí a očekávání, že se něco stane. Protože se shromáždění podobojí prakticky nemohla konat v královských městech, přesouvalo se shromažďování na venkov. Tak začaly již od jara poutě na hory, kdy se táhlo procesím na některý vrch, kde lidé naslouchali kázáním husitských kněží a přijímali podobojí večeři Páně. Shromáždění většího množství lidí však se smělo konat jen se souhlasem příslušné vrchnosti, což tyto poutě samozřejmě neměly, byly tedy z hlediska zákona nedovoleným sročením.

Tato shromáždění se inspirovala evangelijskými svědectvími o zástupech, které následovaly Ježíše, vedle kázání, zpěvů a přijímání podobojí obsahovala i společné jídlo. Biblickou inspiraci vyjádřili poutníci i jmény, která vrchům, na nichž se scházeli, nově dali: Oreb (u Třebechovic), Beránek (u Mladé Vožice), hora Olivetská (původně Zelená) na Plzeňsku, nebo Tábor (původně Burkovák) u Nemějc, západně od Bechyně.

Na posledně jmenovaném vrchu se sešlo velké, tisícové shromáždění 22. července 1419, při vši rozjitřenosti a vědomí křivd pokojné, dalo by se říci pokojná demonstrace, že se husité nedají zastrašit od své víry v pravdu Božího zákona. Podobné shromáždění svolal plzeňský utrakvistický administrátor Václav Koranda na 17. září na horu Bzí, asi 30 kilometrů jižně od Plzně. Z tohoto shromáždění vzešel psaný a tištěný manifest, ve kterém je naznačeno, oč husitům půjde:

Pamětní deska, kterou nechal na Bzí hoře před 50 lety umístit plzeňský evangelický sbor

... „*Nejmilejší, oznamujeme tímto listem obecně všem, že naše scházení na hory a na pole se neděje pro nic jiného než pro svobodné slyšení věrné spasitelné směrnicе založené v božím zákoně a pro potřebné přijímání nejdůstojnější božské svátosti těla a krve našeho Pána, spasitele Ježíše Krista, a to na památku jeho umučení a našeho vykoupení a k našemu posílení, zachování a potvrzení ve spasitelném životě.*

Všichni jednou vůli žádáme na milém Pánu Bohu, abychom byli jednoho zákona, jedné víry, jednoho srdce a jedné duše (Sk 4,32) a aby především v nás bylo všechno zlé a duším škodlivé ničeno a všechno dobré naopak pěstováno. Žádáme také, poznavše konečně, jak lstivé a zhoubně byly naše duše svedeny od pokryteckých falešných proroků, abychom se jich varovali a dávali bedlivý pozor, aby nás už nadále neodháněli a neodváděli od staré pravé víry Pána Ježíše a apoštolů. Zjevně již vidíme velikou ohavnost postavenou na svaté místo, jak bylo prorokováno od proroka Daniele (Dn 9,27 a 12,11). Vidíme posměch a rouhání, potlačení a zavržení vši boží pravdy a převeliké zvelebení, pod jménem svatosti a dobrotivosti, vši antikristovské pokrytecké špatnosti...

A proto vás, nejmilejší, žádáme a prosíme pro Pána Boha a pro vaše spasení, abyste se s námi se všemi svorně sešli a sebrali v sobotu ráno na den svatého Jeronýma (30. září) u Křížků na úhoru při benešovské silnici na té hoře za Ládvím směrem ku Praze, abychom utvořili božskou jednotu za svobodu božího zákona a za spasitelný prospěch a počestné dobré všeho království.

Je třeba odstranit a trestat přehmaty a zjevná pohoršení a rozbroje s pomocí Pána Boha, krále, pánů, rytířů a panošů i vši křesťanské obce...“

Tyto tábory lidu byly protivníky vnímány jako možná hrozba pro pokoj v zemi, jak táborů přibývalo a blížily se ke Praze, zdálo se to pravděpodobnější. Ostatně i v tomto textu, který je stále ještě formulován s důrazem na pokoj a jednotu, se objevují požadavky na odstranění špatností (neboli mší pod jednou) a trestání rozbrojů a přehmatů (zjevně násilných činů proti kněžím a lidu podobojí).

S tím, jak se po zemřelém králi Václavovi bude už od jara 1420 snažit jeho ostře prořímský bratr Zikmund přinutit Čechy k návratu pod papežskou autoritu, dojde k další radikalizaci husitů a hnutí přeroste v násilnou revoluci.

První pražská defenestrace

Rok 1419 začal pro přívržence husitství těžkou ranou. Ve všech královských městech vypuklo cosi jako „první protireformace“. Na panstvích šlechty, která byla husitství příznivě nakloněna (zčásti proto, že jim to umožňovalo s dobrým svědomím zabavovat církevní majetky), neměli přívrženci husitství větší obtíže. Ale na královských statcích, a především ve městech, nastala důrazná „rekatolizace“, vrácení kostelů a klášterů římské církvi a zákaz přijímání podobojí. Ti z měšťanů a představitelů městských rad, kdo se novým opatřením protivili, byli zbaveni úřadu a na jejich místa dosazeni spolehliví katolíci.

Když královské mandáty ještě zakázaly podávání svátosti večere Páně dětem (což husité pod vedením Mistra Jakoubka ze Stříbra praktikovali nejméně od r. 1417) a rozšiřování bible v českém jazyce, byla situace napjatá k prasknutí.

Jan Želivský, kazatel u Panny Marie Sněžné (vypuzený předtím od sv. Štěpána na Novém Městě), proti tomu ohnivě kázal, máme záznam jeho kázání z 11. června 1419:

„Drak se nyní snaží ovoce, vzniklé studiem Písma, zničiti mandáty knížat a prelátů, nařizuje spálení, zničení a odsouzení všech knih evangelických a epištol psaných v mateřské řeči, když praví: Nesluší vám Čechům laikům míti zákon Boží ve vaší lidové řeči, což přeče Židům, Řekům a Latinům jest obecné. Ale z milosti Boží, čím více brání, Bůh vždy rozmnožuje.“

V červnu již začaly v Praze násilné akce, husité si nechtěli nové pořádky nechat líbit a obsadili násilím například faru u sv. Petra na Poříčí (dnes ve vedlejší ulici Biskupské), kde kněz Mikuláš zajímavě sloužil oběma stranám. Na hlavním oltáři se sloužilo podobojí, pod jednou pak v postranní kapli. 18. června, o trojiční neděli, se husité zmocnili kostela sv. Mikuláše na Starém Městě, zde tekla krev a místní duchovní byl popraven (údajně šlo o vraha).

Sám král Václav se dostal do bezprostřední blízkosti konfliktní situace u Apolínáře na Novém Městě. Když ho Mikuláš z Husí, tehdy královský purkrabí, žádal, aby povolil přijímání u dětí, král se rozezlil a vypověděl ho z Prahy.

Zdá se, že tyto události krále obrátily definitivně proti husitům, začal je vnímat jako nebezpečný, násilný živel a jeho dřívější ochrana a snaha chránit obě strany, které se měly podle usnesení již z roku 1485 (Kutnohorský sněm) vzájemně snášet a tolerovat, vzala zaspé. Na památný den upálení Jana Husa, 6. července, vyměnil prakticky celou městskou radu na Novém Městě, obsazenou do té chvíle velkou většinou husity a obsadil ji výhradně přívrženci strany pod jednou.

Nová městská rada začala okamžitě důrazně postupovat proti husitům. Zakázala průvody Prahou a nařídila vyloučit husitské žáky ze škol. Radu rozhodných přívrženců kalicha dala rada rovnou zatknout a uvěznit.

Rozhořčení, které zavládlo mezi pražskými husity, tentokrát již vedlo k násilí. O poslední červencové neděli (30. 7. 1419) vyšel po kázání Jana Želivského od

P. Marie Sněžné průvod (městskou radou zakázaná věc) ke kostelu sv. Štěpána ve Štěpánské ulici. Jan Želivský je vedl a mnozí ze zástupu měli zbraně. Kostel, dříve sídlo Jana Želivského, byl zamčen, ale lidé vyrazili vrata kostela a uspořádali v něm bohoslužbu podobojí s přijímáním z kalicha.

Průvod se po bohoslužbě vydal na dobytčí trh (dnešní Karlovo náměstí) k novoměstské radnici, aby vyjednával o propuštění vězňených husitů. Městská rada žádost odmítla a proti zástupu poslala bírice ve zbraní. V situaci, kdy bezprostředně hrozilo ozbrojené střetnutí, někdo z radnice hodil do zástupu kámen či kameny. O jejich počtu, případně o tom, zda kámen zasáhl monstranci, nesenou v čele průvodu, není jistota, ale naprosto jisté je, že to byla jiskra, která zažehla velký oheň.

Zástup zaútočil na radnici, v krvavé šarvátce ji obsadil a purkmistr i konšelé byli vyházeni z oken na náměstí, kde je rozzuřený dav dobil. Počet mrtvých opět není zcela jistý, ale bylo to více než deset osob. Mezi těmi, kdo zaútočili na radnici, byl i jeden z královských dvořanů, jistý Jan Žižka, osvědčený rytíř, který snad akci dokonce velel. Okamžitě poté se svolali novoměstští měšťané (s pomocí zvonů), vyhlásili vojenskou pohotovost na obranu svobody Nového Města a ustanovili čtyři hejtmany, kteří ji měli vést.

Následně vyslali ke králi poselstvo, které jej ujistilo loajalitou vůči němu a žádalo na oplátku potvrzení nového vedení města králem. Král byl sice vzteky bez sebe, ale neměl prostředky, aby odbojné město dobyl vojensky (k dispozici bylo při hradě trvale nějakých 300 jezdců, což bylo proti celému Novému Městu naprosto nedostačující), spokojil se tedy uložením pokuty za nepokoje a vzbuření a nové vedení nerad potvrdil, již 2. srpna 1419. Purkmistrem se stal rozhodný podobojí, novoměstský řezník Petr Kus.

Král, tísněný mezi českými radikály a svým katolickým bratrem, který byl stálou hrozbou a každé obtíže využíval, aby Václava obvinil v Římě a požadoval křížovou výpravu na porážení odbojných Čechů, žil podle svědectví svého okolí ve stálém napětí mezi návaly vzteku a úzkosti. To vedlo nakonec k jeho smrti, v jeho beztak špatném zdravotním stavu jej postihla zřejmě mrtvice a 16. srpna odpoledne král zemřel.

Tato první pražská defenestrace se stala pro pozdější věky datem, které zahajuje léta husitské revoluce (konečným datem je bitva u Lipan 1434). Na Novém Městě se následně rozpoutala vlna odvetných násilností proti straně pod jednou a jejich

obrázek novoměstské radnice z doby mnohem pozdější, ale podobou přece bližší středověku

kostelům a majetkům, vybjení klášterů, nová městská rada sice chtěla násilnosti zarazit, ale vlnu násilnosti zastavit nešlo, přelila se i na Staré Město a posléze z Prahy i na venkov. Husitská revoluce se dala do pohybu.

(s použitím textů F. M. Bartoše, A. Molnára a M. Wernische redakce)

unitas fratrum

Thursdays in Black – čtvrtky v černém

Tento název má kampaň Světové rady církví, která se zaměřuje na protesty proti násilí na ženách a dětech. Její podoba je jednoduchá – ve čtvrtek se oblékněte do černého a vezměte si špendlík s emblémem hnutí. Smyslem je upozornit na to, že problémy s násilím na ženách a dětech mají prakticky všechny společnosti, že se zakrývá a popírá, oběti ze strachu odmítají mluvit.

Proč zrovna černá? Inspirací bylo jednak hnutí argentinských matek (v 70. letech), když za vojenské junty zmizely stovky dětí, které se již nikdy nenašly – toto hnutí stanovilo čtvrtky jako dny pro protesty. Černou barvu pak si hnutí vzalo z jiného hnutí, izraelských a palestinských žen, které protestovaly a protestují proti násilí a válce.

A proč o tom referovat v časopise našeho seniorátu dnes? Protože se k tomuto hnutí aktivně připojily sestry z Tanzánie, kde jsou problémy s násilím proti ženám a dětem dost velké. Pořádají každý čtvrtek pochody ve městě Mbeya, centru jihozápadní Tanzánie a také provincie Unitas fratrum. Moderní technologie se prosazují i zde, takže můžeme vidět amatérské záběry na internetu, udělané zřejmě mobilním telefonem (www.facebook.com/revwanjiru/videos/3222233331134975/).

Zajímavé je i to, že mezi účastnicemi najdeme hned několik ordinovaných kaza-telek tanzánské UF.

Teofilo Kisanji University v Tanzánii

Pozorný čtenář si vzpomene, že jsme ve zprávě o teologické komisi UF (NBL 2/2019) přinesli kratičkou zprávu o krizi této vysoké školy Jednoty v Tanzánii.

Přes léto se situace změnila, kritická situace byla překonána, pravda, za pomoci radikálních změn, ale univerzita má nyní celkem dobrou perspektivu.

Počet fakult byl snížen na tři: teologická, pedagogická a přírodovědecká (Science and Technology). Nové vedení pracuje na hospodářském a organizačním zajištění studií a práce se daří. Teofilo Kisanji University tedy s nadějí zahajuje další rok své existence.

knihovna univerzity Teofila Kisanjiho

Rekonstrukce ochranovské modlitebny

V neděli 18. srpna se v ochranovském kostele konalo na delší dobu poslední nedělní shromáždění v tradičním prostředí, protože začíná velká oprava a rekonstrukce, která potrvá více než dva roky a měla by být dokončena do jubilea 2022, tedy 300 let od založení Ochranova.

V čem bude oprava a rekonstrukce spočívat? Opravit je třeba podlahu ve velkém sále a podlahové topení, stejně jako většinu vedlejších prostor v budově. Větší část plánované akce je však rekonstrukce modlitebny do původního stavu.

Ochranovská modlitebna byla postavena v letech 1756-57, tedy ještě za života Zinzendorfova. Sloužila, s řadou oprav během doby, až do roku 1945 v zásadě

nezměněné podobě. V květnu 1945, při obsazení Ochranova ruským vojskem, byl ve městě založen rozsáhlý požár, kterému padla za oběť celá řada objektů, mezi nimi i modlitebna, z níž zůstaly jen ohořelé zdi.

S velkým úsilím byla modlitebna znovu vystavěna v letech 1951-56, v řadě ohledů úsporně, některé části byly vynechány pro nedostatek prostředků. V roce 1957 pak modlitebna dostala i nové varhany a v této podobě sloužila dalších šedesát let.

Kdo do Ochranova přijíždíte častěji, zaznamenali jste, že se přece jenom opravy konaly, v posledních 15 letech byla opravována elektroinstalace, izolace budovy, střecha a fasáda. S blížícím se jubileem však vznikla iniciativa obnovit sborový dům s modlitebnou do původního stavu. Plány byly upřesněny, konzultovány s odborníky a zpracován projekt, který mně trochu vyrazil dech.

Rekonstrukce modlitebny, podlahy, topení, osvětlení a dalších částí
1.270.000 Euro.

Přestavba postranního křídla se sborovými prostory a sociálními zařízeními
650.000 Euro.

Postavení „sesterské kruchty“ (naproti kruchtě s varhanami)
400.000 Euro.

Rekonstrukce a rozšíření varhan
670.000 Euro.

Sčítání nechám na čtenářkách a čtenářích, pokud si to ještě budeme za pochodu převádět na koruny, vyrazí to dech leckomu. Protože však je Ochranov historicky cenným místem s památkovou ochranou, a protože bude mít 300 let, je řada institucí, které významně přispějí – a významně znamená za našimi hranicemi většinu prostředků. Sestry a bratři v Ochranově počítají s tím, že budou muset sebrat z vlastních zdrojů minimálně 400 tisíc Euro.

To, že je po 60 letech nutno zásadně přestavět kuchyň nebo sociální zařízení (i když se mezitím konaly dílčí úpravy a zlepšení), je nám jasné a máme s tím sami zkušenosti. Že je nutno rozebrat podlahu, aby se dalo vyměnit podlahové topení

ochranovský kostel, jak ho známe dnes

a opravit podklady, které v poválečné době nebyly vytvářeny z prvotřídních materiálů, jistě pochopíme. Mimochodem, rozebírání podlahy se koná o sobotách brigádě, aby se ušetřilo, a je vypsána sponzorská akce: za 40 Euro je materiál na jeden čtvereční metr podlahy (tradiční jedlové dřevo) a každý může přispět a stát se sponzorem jednoho nebo deseti či sta metrů podlahy. Pokud si pamatují čísla, mluvilo se na místě asi o 550 čtverečních metrech podlahy sálu.

Sesterská kruchta. Přiznám se, že jsem nikdy nestudoval staré obrázky modlitebny a do letošního roku jsem netušil, že tu kdy byla druhá kruchta. Ale je to tak a staří

sesterská strana modlitebny s balkonem a obložením kolem stěn, jak byla do r. 1945

členové ochranovského sboru si ji dobře pamatují. Neobnovila se po válce, protože nebyly peníze, nyní je v plánu ji obnovit a využít zčásti jako prostor pro maminky s malými dětmi, které budou za skleněnou stěnou moci sledovat shromáždění a poslouchat jeho přenos. A k tomu ještě jedna věc, kterou si člověk neuvědomí. Většina bratrských modliteben má dřevěné

obložení kolem dokola (u nás jenom v Jablonci), v Ochránově toto obložení není, protože nebylo obnoveno z úsporných důvodů. Když se podíváme na staré obrázky, zjistíme však, že toto obložení zasahovalo do oken a ubíralo dost světla (což způsobí i nová kruchta). I proto se vedla debata, jestli obnovit přesně historickou podobu ostění, nebo je pozměnit.

S obnovou souvisí i zlepšení dostupnosti, bezbariérové vchody tam, kde ještě nejsou a hlavně výtah do patra, do malých sálů.

Samostatnou kapitolou jsou varhany.

Původní velké varhany postavil v roce 1907 Wilhelm Rühlmann, měly tři manuály a 40 rejstříků a byly stylově secesní. Tyto varhany byly zcela zničeny při požáru 1945 a nahrazeny 1957 novými, menšími (dvoumanuálovými) varhanami firmy Schuster a syn ze Žitavy. Tyto varhany, které z ochranovské modlitebny známe, jsou sice dobré, ale byly od počátku kvůli ceně vytvořeny jako menší a jednodušší nástroj. V rámci rekonstrukce teď má dojít ke znatelné změně, nápadné pro každého přidáním třetího manuálu, ale to není zdaleka všechno.

Není všeobecně známo, že Obnovená Jednota měla svého stavitele varhan, který vytvářel nástroje pro bratrské kostely v Americe. David Tannenberg se sice narodil

1728 v Berthelsdorfu, rodičům, kteří odešli z moravského Suchdola, a vyučil se truhlářem, ale v roce 1748 se skupinou dalších odjel do Pennsylvánie, aby tam působil v misii mezi indiány. Po několika letech se stal David Tannenberg pomocníkem varhanáře v Bethlehemu a posléze firmu převzal. Od roku 1765 postavil v Americe desítky varhan, z nichž jsou devatery dodnes dochovány a patří mezi klenoty americké hudební historie.

staré třimanuálové varhany, které shořely na konci války (obrázek z r. 1927)

Fascinující je to, že varhany stavěné pro sbory Jednoty mají jiný zvuk než varhany pro luterské či presbyteriánské kostely. Varhany v Obnovené Jednotě měly všechny podobný, jemnější a méně triumfální zvuk, než bylo obvyklé. Tohle bylo zjištěno již před lety, souviselo to s Zinzendorfovým názorem na podobu duchovního zpěvu, který ovlivnil i stavbu varhan v bratrských kostelích. Nyní chce ochranovský sbor využít příležitost a nechat své varhany v rámci rekonstrukce upravit (práce bude provádět varhanářská firma z Budyšína) do zvukové podoby typické pro varhany Tannenbergovy. V létě 2022 bychom měli uslyšet ochranovské varhany v nové podobě.

Budeme se tedy společně s ochranovskými těšit na novou, či spíš obnovenou podobu jejich modlitebny a sborového domu.

J. Halama

Současná podoba ochranovské modlitebny s lavicemi na hrubém betonu a náhradním varhanním pozitivem v pozadí.

náš seniorát

Potštejn má nového kazatele

Druhá neděle v září (tentokrát 8. 9. 2019) patří už tradičně sborovému dni našeho potštejnského sboru. Letos byla pro sbor ještě významnější než obvykle. Byla dnem ustanovení (i senior řekl, že nemá rád slovo instalace) nového kazatele našeho sboru bratra Jaromíra Strádala. Bratr byl našim sborovým shromážděním povolán po ukončení svého funkčního období ve sboru Českobratrské církve evangelické v Praze na Žižkově.

Dopoledne jsme se sešli jako obvykle k nedělním bohoslužbám a vysluhování Večeře Páně. Náš kostelík se zaplnil mnoha hosty i domácími. Br. Strádál vyšel při svém kázání z textů knihy proroka Izaiáše a epištoly k Římanům. Zde je můj služebník, jehož podepírám. Vložil jsem na něho svého ducha. (Iz 42,1nn) Kdo nemá ducha Kristova, ten není jeho. (Ř 8,9b)

Odpoledne se prostor našeho kostelíka naplnil tolika hosty, že nám skoro nestačil. Ani nepamatuji, kdy byl naposledy zaplněn do posledního místa. Účastníci se k nám sjeli od Tábora až po Český Těšín, z Prahy přes Ujkovice až po Hronov a Náchod. A to vím jen o těch, kteří se přiznali, odkud jsou. Shromáždění zahájili členové našeho seniorátního výboru. Sestra Eva Šormová, Jana Nejmanová a bratr Vojtěch Marek. Píseň „Pán Bůh je přítomen, klanějme se jemu“ nám připomínala

skutečnost přítomnosti našeho Pána i při tomto setkání. Bratr Ondřej Halama podle církevního zřízení připomněl ordinanční slib br. kazatele Strádala, který kdysi jako nastupující kazatel složil. Ve své řeči navázal na text Markova evangelia (Mk 1,14-20). Nést evangelium, to je úkol, ke kterému Ježíš povolává své učedníky a dnes i služebníky církve, kterou ustanovil. Br. Halama se dotkl i historie a osudů našeho sboru. Někdy se zdálo, že je sbor odsouzen k zániku, a přece z moci Boží znovu povstal. Zdůraznil návaznost zvěstování radostné zvěsti na tomto místě. Slovy seniora a podáním ruky se členy seniorátního výboru a členy rady starších byl br. Strádál potvrzen do úřadu kazatele potštejnského sboru a tuto službu přijal. Nový kazatel ve svém kázání promluvil na text 1 Korintským 2,1-4 s důrazem na slova „... s bázni a třesením...nic než Ježíše...“

Pozdravy a přání novému kazateli zahájila za seniorátní výbor Ochranovského seniorátu a pražský sbor sestra Eva Šormová, promluvila sestra kurátorka Žižkovského sboru Česko-bratrské církve evangelické, za místní sbor bratr kurátor Daniel Vacovský, sestra farářka Alena Naimanová za ekumenu rychnovského okresu a bratr ze sboru Církve bratrské v Bystřém. Závěrečné požehnání zaznělo nejen z úst seniora, ale zazpívaným požehnáním se připojila i rodina bratra kazatele.

Přání krátké chvály, která zazněla v průběhu shromáždění,

„Haleluja! Všichni zpívají. – Haleluja, ať tady zní.

Vzdejme chválu Bohu našemu, ať Jeho sláva tento dům naplní“

se odrazila i v závěrečné nejstarší bratrské písní „Radujme se vždy společně, chválu vzdávajíc vděčně Bohu Otci nebeskému, Synu i Duchu svatému.“

Ještě dlouho po ukončení odpoledního shromáždění se před kostelíkem, ve farní budově a jinde tvořily hloučky. Rozhovory, vzpomínky a duchovní sdílení bylo jejich součástí. Sestry místního sboru k tomu připravily bohaté občerstvení, takže ani naše tělo netrpělo. Patří jim za to naše poděkování. Stejně jako všem, kteří se podíleli na organizaci a zajištění slavnosti a za hudební doprovod.

Vděčně děkujeme našemu Pánu, pokorně se skláníme před Jeho mocí a slávou a všichni prosíme o moudrost a sílu k dalšímu pokračování Jeho díla v našem sboru, na místě, kam nás postavil, a povzbuzení ke zvěstování evangelia těm, kteří jej potřebují slyšet.

Daniel Vacovský

Bratr Jaromír Strádal ml., nový kazatel v Potštejně

Narodil se 1962 v Bruntále jako syn evangelických kazatelů Jarmily a Jaromíra Strádalových, do škol chodil v Bruntále a Hronově a teologii vystudoval na Evangelické fakultě (tehdy Komenského fakultě) v letech 1981 – 1986.

Po vikariátu a vojně sloužil nejprve 15 let ve Vrchlabí (do r. 2004) a poté dalších patnáct let v druhém žižkovském sboru v Praze (Čajkovského ulice).

Je ženatý, má čtyři děti (dva syny a dvě dcery) a dvě vnučky.

Vedle práce na sborech dlouhodobě pracoval v církevním odboru pro evangelizaci a misií, pracoval na založení a později vedení středisek Diakonie (Vrchlabí a Krábčice) a vedení různých církevních kurzů a rekreací.

Ve svém stručném životopise nakonec připomíná výrok jednoho známého teologa: „Bohu nejlépe sloužím, když spím... To se mu do toho nejméně pleťu...!“

Dej Pán Bůh, aby mohl bratr

Strádal sloužit požehnaně třeba dalších patnáct let v Potštejně (pozn. redakce).

A slovo z potštejnského sboru:

Děkujeme Pánu za Jeho milost, kterou nám doposud projevil a doufáme, že budeme v blízké budoucnosti přijímat mnoho z Jeho darů.

Děkujeme za mnohaletou službu Nadě Běťákové, bratru Ondřeji Halamovi, který administroval náš sbor po dobu působení Nadi Běťákové, za administraci Evě Šormové, která se pečlivě starala o náš sbor po dobu, kdy byl bez kazatele. Uvědomujeme si, že služba to byla pro všechny náročná a všichni se jí zhostili s plnou zodpovědností, za což jsme jim vděční.

Bratru Jaromíru Strádalovi přejeme Boží vedení a moudrost pro jeho službu, milost a pokoj a ochranu Boží pro celou jeho rodinu.

(Jana Nejmanová)

Partnerský den v Ochranově

Tradiční partnerský den našich sborů s německými sbory z Evropské kontinentální provincie se letos konal v Ochranově v sobotu 21. září. Mottem setkání bylo slovo „Hledat a nacházet příběhy naděje“.

Společné zahájení pro přibližně stovku účastníků proběhlo v modlitebně ochranovského sboru. Byly to pozdravy, představení a úvod ke společnému studiu biblického příběhu, známého oddílu o Jákobově snu (Gn 28,10-15). Místo pro rozhovory poskytla většině skupin nová budova školy (základní a gymnázium), která je v provozu teprve od března letošního roku.

Příběh Božího zjevení přechájecímu a provinilému Jákobovi, ujištění, že Hospodin chce být s ním a zaslíbení, které Jákob dostává, to všechno jsou silné prvky naděje. Naděje pro Jákoba a jeho potomky, naděje pro Boží lid staré smlouvy i nové smlouvy a tedy i naše naděje.

Žádné referáty ze skupin, o čem se zde i tam hovořilo, přednášeny nebyly, užitek z rozhovorů tedy sklízeli jen přímí účastníci. Krátké zamyšlení jednoho z účastníků vám přece jenom předložit můžeme:

Text pro studium Bible byl vybrán z 1. knihy Mojžíšovy - známý příběh o Jákobovi, jak utíkal před Ezauem a měl sen o „nebeském žebříku“. Podle instrukcí jsme se měli vžívat do Jákobovy situace a nějak ji vztahovat či nalézat v našich životech, abychom tak brali naději.

Říkal jsem si: dobře, to byl Jákob, ale co Ezau? Nepodobáme se víc jemu? Nemyslím si, že nás někdo druhý připravil či připravuje o požehnání? Připustit, že jsme to byli my sami, vyznat to, může být dobrý začátek k uchopení naděje. (Sv. Slavka)

Společný oběd, při kterém jsme se setkávali s přáteli, bratry a sestrami z různých sborů, byl připraven v konferenčním centru „Komenský“, odkud se potom vydalo několik skupin na odpolední procházku (s využitím krásného počasí) po Ochranově a okolí, jedna skupina se vypravila až do Berthelsdorfu, na Zinzendorfův zámek. Pro

*Průvodci odpoledními hody lásky, kazatelé:
sestra Christine Pietzsch,
bratr Christian Theile a bratr Peter Vogt.*

ty, kterým dělá delší chůze problémy, byl připraven program na místě.

Závěr odpoledne patřil opět společnému shromáždění s Hody lásky v ochranovské modlitebně, v trochu provizorních podmínkách již započatých rekonstrukčních prací. Tématem byla stále naděje a sestry a bratři z různých míst hovořili o tom, co jim dodává naději pro život jejich sborů.

S velkým poděkováním organizátorům setkání (které tlumočila sestra Hana Jalušková) a s množstvím pozdravů pro ty, kdo tentokrát nemohli být z různých důvodů přítomni, jsme se k večeru rozjízдили na zpáteční cesty, a za sebe, ale doufám že i za mnohé další účastníky mohu říct, povzbuzeni a potěšeni.

*skupina sester a bratří u Zinzendorfova zámku
v Berthelsdorfu*

jhjr

hlavní organizátoři partnerského dne, bratr Theile a sestra Jalušková

z církví

Společné prohlášení luterských církví

Ve Varšavě se v polovině září sešli představitelé církví sdružených ve světovém Luterském svazu:

Českokobratrské církve evangelické, Slezské evangelické církve augsburského vyznání, Evanjelické církve augsburského vyznání na Slovensku, Evangelické augsburské církve v Polsku a evangelické luterské církve v Maďarsku. Na svém setkání se shodli na následujícím prohlášení, které společně vydali:

Vždyť království Boží není v tom, co jíte a pijete, nýbrž ve spravedlnosti, pokoji a radosti z Ducha svatého. (...) A tak usilujme o to, co slouží pokoji a společnému růstu.“ (Ř 14,17.19)

V navázání na konferenci „působíme pokoj“, která se konala 16. září 2019 ve Varšavě,

– u vědomí, že nás spojují dějiny a zeměpisná poloha, obzvlášť pak ukrutnosti, které střední Evropa ve 20. století vytrpěla, třicet let po osvobození z komunistické nadvlády,

– s odvoláním na společné hodnoty, které koření v naší křesťanské víře a v našem evangelickém dědictví a určují naše jednání ve svobodě a odpovědnosti,

– majíce základ v obecnství, které vytváříme v rámci světového svazu luterských církví,

prohlašujeme, že chceme usilovat o užší přátelství a spolupráci našich církví v regionu, abychom svědčili o naší víře, naší naději a lásce, které vznikají z osvobozující a uzdravující moci Boží lásky, jak se ukázala ve vzkříšeném Kristu.

prohlašujeme, že chceme usilovat o zachování stvoření a přispět k soužití lidí, národů a náboženství v Evropě ve vzájemné úctě, a že naše církve podporují základy demokracie a právního státu, protože jsme jako křesťané povoláni, abychom se starali o hodnoty jako pravda, pokoj, svoboda, spravedlnost, milosrdenství, lidská důstojnost a ochrana menšin.

Toto prohlášení znamená:

1. že chceme i v našich vlastních strukturách užívat a dále rozvíjet základy demokracie a práva a dát zaznít hlasu církve prorockým svědectvím;

2. že jako děti společného Otce chceme vést dialog v duchu vzájemného respektu a nenásilí. Chceme usilovat o pokoj a pěstovat kulturu komunikace ve vzájemné úctě ve společnosti i v nových médiích.

3. že svůj úkol následovat Krista a šířit jeho evangelium pokoje a naděje uskutečníme ve společnosti, ve které žijeme i tím, že se budeme zastávat vyloučených a postižených bezprávím a starat se o ně.

Bůh nám při tom pomáhej.

Varšava, 17. 9. 2019

Daniel Ženatý, synodní senior ČCE

Tomáš Tyrlík, biskup slezské evangelické církve AV

Ivan Elko, generální biskup církve AV na Slovensku

Jerzy Samiec, biskup církve AV v Polsku

dr. Tamás Fabiny, biskup církve AV v Maďarsku

Anglikánská církev ke změně klimatu

Téma ničení životního prostředí, změny klimatu, se stává v poslední době stále naléhavějším v celé naší civilizaci, samozřejmě i v církvích. Anglikánská církev má rozvinutý program s tematikou odpovědnosti za stvoření a jeho ochrany. Informace najdete na stránce

<https://www.churchofengland.org/environment>

Jako ukázkou a připomenutí tohoto stále palčivějšího problému přinášíme několik myšlenek z jejich materiálů:

Životní prostředí a změna klimatu

„Snížit příčiny změny klimatu je pro život víry zásadní. Je to způsob, jak milovat své bližní a jak opatrovat dar stvoření.“

(Justin Welby, arcibiskup z Canterbury)

Věříme, že reagovat na změny klimatu je podstatnou součástí naší odpovědnosti střežit Boží stvoření. Rozvinuli jsme kampaň týkající se životního prostředí, abychom celé církvi umožnili věnovat se otázkám změny klimatu jako záležitosti naší víry, naší praxe i našeho poslání.

(prohlášení církve)

Kampaň anglikánské církve se nazývá „Shrinking the Footprint“ (zmenšit stopu) a zaměřuje se na podporu všech akcí v církvi k ochraně životního prostředí.

Ve farnostech po celé Británii se již koná velké množství aktivit a ústředí církve se snaží sdílet zprávy, tipy a zdroje, které mohou prospět.

V církevním kalendáři je období od 1. září do 4. října označeno jako období stvoření (podobně jako období postní nebo adventní), tématicky zaměřeno na Boha jako Dárce a Udržovatele života.

Pro celé období těchto pěti týdnů je vytvořen lekcionář, tedy vybrané texty ke čtení na každý den, z bible i z jiných zdrojů, a k nim připojené otázky k zamýšlení, liturgické texty pro pobožnosti a modlitby.

Součástí tříletého programu, který přijal anglikánský synod, je důraz na ekologické aktivity církve, na postupné přizpůsobení všech církevních zařízení tak, aby se významně snížil jejich podíl na emisích.

Energetický audit, který v církvi proběhl, zatím nezahrnul všechny budovy a majetky, takže první výsledek je poměrně nepřesný, přesto působivý: celkové množství emisí CO₂, které za rok vytvoří objekty anglikánské církve, se pohybuje mezi 600 000 a 1 milionem tun.

Rozhodnutí synodu, založené na tomto auditu a odborných analýzách, je snížit emise do roku 2050 o 80 procent.

Jestliže se mluví o nutnosti snížit světové emise do té doby na polovinu, je příklad církve důležitý a je určitě správně, abychom jako křesťané svou odpovědnost a ochotu vzdát se části pohodlí pro ochranu stvoření vyjádřili výrazněji než průměrně.

Církev shromažďuje a poskytuje všem informace, příklady a nápady, jak je možné měnit některé prvky v životě sborů k lepší ochraně stvoření. Jednou z nejdéle fungujících akcí je snaha přestat užívat veškeré jednorázové výrobky z plastů, od nádobí přes obaly, sáčky a tašky všeho druhu.

Jedním z příkladů nového přístupu je farnost Svaté Trojice v Tulse Hill u Southwarku, která staví nový sborový dům – nikoli z cihel, ale z balíků slámy. Při pohledu zvenčí to vidět nebude, ale bude to velmi silně znát na provozu. Energeticky bude budova mnohem úspornější než cihlové stavby a pokud jde o trvanlivost, překvapivě vychází na přibližně 200 let.

Stvořiteli Země a všech jejích dětí,

Stvořiteli země, moře i oblohy

a jejího závoje hvězd,

obracíme se k tobě, abys nás vedl,

když se díváme na naši znetvořenou zem, a prosíme, aby nebylo příliš pozdě chtít náš zraněný svět zachraňovat. Byli jsme lehkomyšní, nedokázali jsme pečovat o křehký život, který jsi nám svěřil k opatrování. Prosíme o tvé odpuštění a o možnost znovu začít. Buď s námi, Pane, v naší odpovědnosti za tuto Zem.

A celá země ať řekne Amen. (Miriam Therese Winter)

A když mluvíme o ekologických stavbách, nová škola v Ochránově, kterou jsme zmínili ve zprávě o partnerském dni, je postavena z nepálených cihel, užívá všechny možné šetrné technologie a patří podle sdělení jejích představitelů „k nejzelenějším budovám v Německu“. Myslet na tyto věci už není žádný luxus, ani rozmar, ale projev křesťanské odpovědnosti za stvoření. *(red)*

Kostelík v Libiši

Nejenom v našem seniorátě se dávají do pořádku modlitebny a kostely. Letos na podzim slaví 230 let toleranční kostelík sboru ČCE v Libiši u Neratovic a k tomuto jubileu byl celý jeho vnější plášť zrekonstruován (střecha, fasáda, okna, dveře). Jak je patrné z obrázku, jde o tradiční toleranční kostelík bez věže, v Polabí, kde vznikla v prvních letech po Tolerančním patentu celá řada evangelických sborů.

Pro nás současníky je důležitá jiná dnes již historická souvislost, členem libišského sboru byl i student Jan Palach.

30 let diakonie ČCE

1. června uplynulo 30 let od obnovení české evangelické Diakonie. Bylo to první vykročení z ghetta, do kterého církve zahnal komunistický režim. V roce 1959 byla veškerá diakonická zařízení církvi odňata a zestátněna, pár měsíců před listopadem 1989 se však situace začala do té míry zlepšovat, že bylo možné Diakonii znovu založit.

Toto výročí letos Diakonie tedy slaví, heslem oslavy je „Pomoc má mnoho tváří“. Na kalendář akcí pro zbývající část roku se můžete podívat na stránce <https://diakonie30.cz/>.

nové knihy

Martin Wernisch. *Evropská reformace, čeští evangelíci a jejich jubilea*. Kalich, Praha 2018.

Historik Evangelické teologické fakulty vydal k jubileu reformace zajímavou studii, zaměřující se především na hodnocení reformace v Čechách a na způsob, jak se výročí reformace slavila od 16. do 20. století. Pro zájemce o evangelické dějiny je tu spousta nových informací, získaných z archivů a příležitostných publikací, v nichž se často napínavě odráží jak vnější dějiny, tak různorodý a leckdy obtížný vývoj českého evangelictví.

red

týden v ráji?

Snad si pravidelní čtenáři vzpomenou na příspěvky naší seniorátní mládeže (mezitím dospělé a rodiny mající) o každoročním letním pobytu v Rovensku.

Letos nám přišla zpráva o mládeži z větší dálky, totiž ze severní Indie. Kazatel v Lehu (student teologie) bratr Dimchui Rongmei se se skupinou mládeže vypravili k jezeru Pagong. Byla to skupina, která mohla připomínat naši seniorátní mládež, kromě Lehu byla zastoupena i další místa, nejvíc Chiktan, místo, kde je škola Jednoty.

Jezero Pagong leží na hranicích s Tibetem a je největším Himalájským jezerem, ve výšce přes 4 tisíce metrů. Voda je křišťálově čistá, pochází z ledovců na okolních horách. Cesta z Lehu k němu má něco přes 200 kilometrů a vede údolími mezi většími šestitisícovými horami.

Z obrázku, který otiskujeme (obrázek mládeže nám nikdo neposlal), se snad dá poznat, jak čistá je voda, ve které si mládež zaplavala (spoustu krásných obrázků najdete na internetu). Kromě společných aktivit, jídla, studia bible a pobožností mohli tak mladí lidé ze sborů v Indii obdivovat nádheru a velebnost Božího stvoření, jak sami píší.

Že by inspirace pro některý sborový výlet?

(podle Moravian Newsletter redakce)